

Bölcsőtől bölcsőig: Környezettudatosság a tervezéstől a gyártásig

HVG könyvek, 2007

Ez a könyv speciális, környezetvédő papírból készült. De nem az általunk is ismert bézs-színű újrahasznosított papírból, hanem műgyantából és szerves töltőanyagokból, amit így többször lehet teljesen ugyanebben a formában használni. (Ráadásul vízálló, így a strandra vagy a fürdőkádba is magunkkal vihetjük.) Mindez tehát recycling, míg az előbbi valójában downcycling: egy anyag korábbinál rosszabb minőségben való hasznosítása. Ráadásul, ahogy a szerzők figyelmeztetnek rá, a downcycling esetében akad egy komoly probléma: „még károsabb adalékanyagokat hozhat magával, mint a hagyományos anyagokból készült termékek”.

A két szerző a valódi recycling, sőt az upcycling mellé teszi le a voksát. Ezt sugallja a cím is: nem egy bölcsőtől koporsóig, azaz hulladékig tartó folyamatot képzelnek el, hanem egy bölcsőtől bölcsőig érő „reinkarnációt”. Ahogy fogalmaznak, ehhez egy ún. „új ipari forradalomra” van szükség, ahol „tervezés kérdése az egész”. Ebben pedig vissza kell nyúlnunk a

gyökerekhez: többek között a hangyákról kell példát vennünk, mert „a természetnek nincsenek tervezési problémái. Az embereknek igen.”

„Azzal a meggyőződéssel kellene nekilátnunk mindenféle tervezőmunkának – legyen szó, akár termékről, csomagolásról vagy rendszerről –, hogy hulladék, mint olyan, nem létezik”. Ezért „a termékekre ezentúl nem úgy kellene tekintenünk, mint amit a fogyasztók megvesznek, birtokolnak, majd eldobnak, hanem úgy, mint szolgáltatásokra, amelyekben az emberek meghatározott ideig örömet lelnek...”.

William McDonough az építész, míg Michael Braungart mindezt a vegyész szemével nézi, rengeteg példát hozva fel különböző iparágakból, melyek jelentős része a saját gyakorlati munkájukhoz fűződik. Például Chicagóban a polgármester felkérésére az USA legzöldebb városának létrehozásán fáradoznak.

Mint minden jó könyvben, sokszor nem a válaszok, hanem a kérdések a legfontosabbak. Mi lenne például, ha egy mosószer-

gyártó „nem állna meg annál a kérdésnél, hogy kényelmes-e az általa előállított termék használata és gyengédebb-e a bőrhöz. Azt a kérdést is feltenné: gyengéd-e a Gangesz vízéhez? Hozzájárul-e a vízi élővilág sokféleségéhez? Azt már tudjuk, hogyan kell adagonként csomagolni a mosószert – de hogyan lehetne a csomagolóanyag valóban elfogyó termék, amely vagy biológiailag lebomlik a folyóparton és ezáltal táplálja a talajt, vagy biztonságosan elégethető mint tüzelőanyag?” Mint írják, mindehhez a gazdaság, ökológia és igazságosság hármását kell vizsgálnunk minden új termék megtervezésekor. És hogy mikor kell mindezt megtennünk? „Ez a pont ma jött el, és a nemtörődöm-ség holnap kezdődik.”

*Papp-Váry Árpád Ferenc
az M&M főszerkesztője*